

Stanovisko Státního úřadu pro jadernou bezpečnost k problematice svarů primárního potrubí DN 850 na Jaderné elektrárně Temelín

Dne 10.8.2000 upozornilo hnutí Greenpeace písemně Státní úřad pro jadernou bezpečnost na své pochyby o správnosti pracovních postupů při svařování primárního potrubí DN 850 s nádobou reaktoru na I.hlavním výrobním bloku Jaderné elektrárny Temelín. K pochybení mělo dojít v roce 1993 a to tím, že na studené větvi smyčky č.1 došlo údajně k utajenému dodatečnému rozříznutí a znovusvaření potrubí tak, aby bylo dosaženo požadovaného souladu s projektem. V souvislosti s tím vyslovilo hnutí Greenpeace i svá podezření týkající se falšování dokumentace o provedené opravě. Celý proces pochybností eskaloval posléze informací ze dne 28.8.2000 o podání trestního oznámení hnutí GP na neznámého pachatele ve věci chybné montáže primárního potrubí na JE Temelín.

Ihned po obdržení prvního podnětu zahájil SÚJB svá vlastní šetření. Neprodleně prověřil, zda uvedený podnět zavdává příčiny ke vzniku nebezpečí z prodlení, na jehož základě by bylo nutno proces uvádění jaderné elektrárny do provozu okamžitě přerušit. Takové příčiny SÚJB neshledal. Následoval proces kontroly existující dokumentace a velmi náročná fáze zpětných interview s účastníky svařovacích procesů na primárním potrubí v jejich celém rozsahu.

SÚJB předpokládal, že podnět hnutí GP by mohl být oprávněný. Současně požadoval v případě, že nebudou spolehlivě dohledány veškeré písemné podklady, jimž lze prokázat spolehlivost všech svarů na hlavním cirkulačním potrubí, aby byly nalezeny diagnostické metody, které kvalitu a životnost svarů nade vší pochybnost prokáží.

Odpovídající etapa šetření trvala zhruba do poloviny prosince roku 2000, kdy bylo možno začít shromážděnou dokumentaci souhrnně hodnotit. Na základě tohoto hodnocení pak bylo přistoupeno k rozšíření kontrolních aktivit nejen u provozovatele, tj. ČEZ, a.s., Jaderná elektrárna Temelín, ale také u dodavatele svářečských prací, jimž v uvedeném případě byla Modřanská potrubní a.s. Praha. V této organizaci se SÚJB soustředil výhradně na kontrolu zajišťování jakosti prací v celém jejich průběhu (příprava, realizace a následná kontrola).

Na základě kontrolních zjištění SÚJB koncem dubna t.r. konstatoval, že předložená dokumentace vykazuje některé nedostatky především formálního rázu a to jak z hlediska jejího vedení podle legislativních podkladů platných v době průběhu vlastních prací, tak z hlediska legislativy platné v roce 2001. V průběhu kontrolní činnosti bylo prokázáno, že shora zmíněná oprava nebyla v žádném případě opravou utajovanou. A konečně nebylo shledáno, že by dokumentace, byť ne vždy zcela úplná, byla zfalšována.

Protože SÚJB na základě těchto kontrolních činností nemohl jednoznačně konstatovat, že písemné doklady jsou natolik kompletní, že prokazují životnost a spolehlivost svarů na potrubí DN 850 bez jakékoliv výhrady, svolal 10.5.2001 poradu expertů, na které byl dohodnut postup dodatečných zkoušek a kontrol. Tyto nadstandardní zkoušky, kontroly a výpočty musely být provedeny proto, aby nadále nevznikaly pochybnosti o kvalitě svarů hlavního cirkulačního potrubí z hlediska jejich pevnosti a potřebné dlouhodobé životnosti a aby byly mimo jakoukoliv pochybnost ověřeny jejich potřebné vlastnosti.

Kromě kritizovaného svarového spoje ve větvi 1 bylo navíc rozhodnuto o provedení zkoušek na dvou již dříve provedených a kontrolovaných svarových spojích na větvi č.4 a větvi č.3. Tento záměr byl odůvodněn možností vzájemného srovnání vlastností těchto svarů.

Protože všechny zkoušky musely být provedeny neinvazně a nedestruktivně, bylo navrženo provést jednak experimentální práce podle metodik odpovídajících současnému stavu vědy a techniky, jednak zajistit výpočtový rozbor lomových vlastností svarového spoje v podmínkách jeho extrémního namáhání.

Všechny výsledky těchto prací, kontrol a zkoušek jsou obsaženy v samostatných zprávách jednotlivých nezávislých ústavů a organizací těmito pracemi pověřených a tvoří nedílnou součást závěrečného posudku, ve kterém jsou obsaženy pouze základní výsledky a

celkový závěr o provozuschopnosti a životnosti vybraných svarových spojů. Zpracovatel posudku v jeho závěru uvádí, že

„... výše uvedené výpočtové práce a výsledky ze zkoušek a kontrol dodatečného svaru 1 - 1 - 6a potvrzují, že sledovaný svar má stejnou úroveň odolnosti proti provoznímu poškození a stejnou kvalitu jako ostatní svary provedené na tomto potrubí. Dále se ukázalo, že i další dva vybrané svary na tomto potrubí jsou dobré a srovnatelné kvality. Pro potřeby SÚJB považují toto vyjádření a připojené výsledky kontrol a zkoušek za postačující k odsouhlasení provozu primárního potrubí DN 850 bez dalších pochybností“.

Závěrečný posudek rovněž potvrzuje, že v průběhu opravy nedošlo k porušení pracovních postupů. Naopak, bylo konstatováno, že všechny pracovní operace předepsané pro daný typ svářečských prací proběhly. Svar 1-1-5, kritizovaný v samém počátku, byl podrobně analyzován v rámci policejního šetření, příslušné expertízy a vyjádření znalců má SÚJB k dispozici. Dokumentace ke svaru je dostačující.

SÚJB na základě provedených kontrol a dodatečných expertiz konstatuje, že pochybnosti vznesené proti kvalitě, odolnosti, pevnosti a dlouhodobé životnosti svarů hlavního cirkulačního potrubí primárního okruhu 1. hlavního výrobního bloku Jaderné elektrárny Temelín jsou neopodstatněné. Pochybnosti vznášené proti způsobu dokumentování jednotlivých svářečských prací jsou oprávněné jen částečně a neovlivňují vlastní jadernou bezpečnost primárního okruhu 1. hlavního výrobního bloku JE Temelín.